

Extracte/Resum del Treball de recerca *Sociolingüística catalana: de la disciplina lingüística a la realitat de Sant Feliu de Llobregat* d'en Biel Barniol

11. VOLUNTARIAT PER LA LLENGUA

Per a realitzar la part pràctica d'aquest treball, he fet de voluntari en el programa [Voluntariat per la llengua](#) (VxL) des del setembre del 2018 fins al desembre d'aquest mateix any. Aquest voluntariat també és conegut per la seva dinàmica de **parelles lingüístiques**.

11.1 Què és el Voluntariat per la llengua

El Voluntariat per la llengua és un programa impulsat per la Direcció General de Política Lingüística (DGPL) de la Generalitat de Catalunya i gestionat territorialment pel Consorci per la Normalització Lingüística (CPNL). Aquest programa consisteix en posar en contacte una persona que parla habitualment català amb una altra que té coneixements bàsics i que vol parlar-lo. D'aquesta manera es formen les parelles lingüístiques, que queden quan volen i on volen per a parlar del tema que ells triïn durant un mínim de 10 sessions (1 hora per sessió).

Aquest voluntariat només el poden realitzar persones majors d'edat, però el CPNL també dona suport als centres educatius i serveis d'informació juvenil (com ara el Casal de Joves de Sant Feliu de Llobregat) que volen implementar-lo entre l'alumnat o els usuaris menors d'edat. De fet, l'Ikram, la meua parella lingüística, i jo, som els primers menors d'edat en realitzar aquest voluntariat al Casal de Joves amb el suport del Centre de Normalització Lingüística (CNL) Roses, centre del CPNL que gestiona aquest voluntariat a Esplugues de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí i Sant Just Desvern, a la comarca del Baix Llobregat. És per tant: un programa que intenta fomentar l'ús del català, una eina perquè les persones amb un nivell de català bàsic es llencin a parlar-lo, per a que aquests millorin la seva fluïdesa a l'hora de parlar català i també una eina per a que les persones que parlen habitualment català no canviïn de llengua innecessàriament.

11.2 Dades del CNL del Voluntariat per la llengua

El Voluntariat per la llengua es du a terme des de l'any 2003. Des d'aquest any fins al 31 de desembre del 2017, arreu del territori català, s'han format 121.933 parelles lingüístiques, això vol dir que hi han participat 243.866 persones en total. D'aquestes parelles el CPNL n'ha format el 96% i el 4% restant les han dut a terme altres entitats com per exemple Plataforma per la Llengua. Una altra dada que no ha de passar desapercebuda és el fet que, del total de persones que han participat al llarg dels 14 anys d'existència del VxL, un 71% són dones.

Aquest és el nombre de parelles lingüístiques formades entre el 2003 i el 2017: Any 2003 - 1.522

- Any 2004 - 4.600
- Any 2005 - 3.800
- Any 2006 - 4.496
- Any 2007 - 6.304
- Any 2008 - 9.437
- Any 2009 - 10.510
- Any 2010 - 10.555
- Any 2011 - 10.128
- Any 2012 - 10.129
- Any 2013 - 10.208
- Any 2014 - 10.189
- Any 2015 - 10.022
- Any 2016 - 10.018
- Any 2017 - 10.015
- Total (2003-2017): 121.933

11.3 Entrevista a Núria Soriano

Núria Soriano és la directora del CNL Roses, que té seu principal a Sant Feliu de Llobregat i serveis locals de català a Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern i Esplugues de Llobregat. L'he entrevistat perquè m'expliqui quins són els objectius actualment del CNL, quines activitats organitza el Consorci per la Normalització Lingüística, quines tasques hi desenvolupa i hi desenvolupava, i perquè em comentis el seu punt de vista de la situació lingüística actual.

- ***Quins són els objectius del CNL?***

Els objectius són fomentar el coneixement i l'ús de la llengua catalana al territori de manera que la llengua catalana sigui llengua d'oportunitats per a la ciutadania i llengua de cohesió social. És a dir, donem aquesta formació en català i la resta de recursos perquè tothom tingui les mateixes oportunitats i per cohesionar la ciutadania.

- ***Quines activitats duu a terme des del CPNL?***

Organitzem diferents activitats dirigides a col·lectius diferents, organitzem cursos per a majors de 18 anys que són nascuts aquí a Catalunya i cursos per a majors de 16 anys que són vinguts de fora de Catalunya, de tots es nivells, des del nivell inicial fins al nivell C2, i aquests cursos tenen una certificació oficial homologada segons el Marc Comú Europeu de referència. És una de les tasques que fem, de les que ens duen més feina i també de les que donen més visibilitat a la nostra feina i aquest any hi ha hagut un augment del 13% a tota Catalunya en el nombre d'inscripcions en aquests cursos, per tant l'interès per aprendre el català segueix creixent.

També fem tasques d'acolliment lingüístic per a gent nouvinguda, fem cursos específics també per a gent amb poca alfabetització, també fem activitats de llengua i

cultura consistents en conèixer l'entorn perquè els alumnes s'integrin i es cohesionin amb la societat. A més, organitzem el Voluntariat per la Llengua en el que dues persones, un aprenent i un voluntari, queden una hora cada setmana durant un període de temps per a fer pràctiques lingüístiques, i també fem activitats adreçades a empreses, que ara és un dels objectius del CPNL durant aquest 2018 i suposo que ho serà també del 2019, en el que els hi oferim cursos, assessorament lingüístic, gestió lingüística de l'empresa. També fem assessorament lingüístic de manera gratuïta per als ciutadans i per àmbits públics per tal de millorar els escrits. I per últim, treballem amb l'administració pública, participem en els processos de selecció del personal fent-los les proves de català, és a dir, quan una persona opta a un càrrec a l'Ajuntament, nosaltres els fem la prova de nivell de català per veure si aquesta persona té el nivell que requereix un treball en un servei públic.

- ***Quin és el teu paper actualment dins del CNL Roses?***

El meu paper actual és de directora del CNL Roses que aplega quatre municipis, que són: Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Feliu de Llobregat i Esplugues de Llobregat. Fins ara havia estat tècnica de normalització lingüística, però arran un procés de selecció intern vaig optar a aquest càrrec, el 3 de setembre em vaig incorporar a aquest nou càrrec que sobretot consisteix en gestionar: gestionar equips, gestionar la formació, etc.

- ***En què consistia el teu antic càrrec?***

Els tècnics de normalització lingüística del CPNL tenen un perfil polivalent, és a dir, com que fem totes les activitats que he esmentat anteriorment, han de tenir un paper polivalent. La principal tasca que havíem d'organitzar era la dels cursos de català, però també feia altres tasques com anar a visitar empreses, anar a visitar petits comerços on hi ha paquistanesos o xinesos per oferir els nostres cursos, corregir textos, dinamitzar la llengua a l'entorn...

- ***Podries comentar la situació lingüística actual?***

Actualment la situació lingüística és força bona, perquè hi ha un interès creixent pel que fa al català, ho veiem en les inscripcions als cursos, però també cada vegada la gent l'entén més i el parla més. Actualment la llengua catalana la trobem a gairebé tots els àmbits de la nostra vida diària. On no la trobem gaire és en l'àmbit judicial tot i que s'hi està treballant, per tant la situació és bona tenint en compte d'on partim. Partim d'una ciutat i d'una comarca que va patir dues onades migratòries molt importants, i tot i així podem dir que el català és present en molts àmbits tot i que encara hem de seguir treballant perquè el català sigui la llengua habitual d'ús.

11.5 Memòria de les trobades del VxL

La meua parella lingüística és l'Ikram. És una noia nascuda el 16 de gener del 2001 a Barcelona, tot i que amb tan sols quatre anys va anar a viure a l'Aràbia Saudita. Més endavant va anar a viure a França on hi va viure dos anys i fa tres anys va tornar a Sant Feliu de Llobregat. Quan va tornar a Sant Feliu va rebre unes classes de català

dues a terme pel CNL. Amb la seva família parla en àrab, en francès i amb les seves germanes en castellà. Tot el seu cercle més proper d'amics és de parla castellana, és per això que es va voler inscriure al VxL, perquè malgrat entengui i parli el català, vol millorar la seva parla i es vol forçar ella mateixa a parlar el català.

- **DIA 1**

El dijous 4 d'octubre a les 18.15 h vam quedar l'Ikram, la meua parella lingüística, l'Eduard, dinamitzadors del VxL del CNL Roses, i jo. Ens vam dirigir cap a la Plaça Lluís Companys de Sant Feliu de Llobregat i vam iniciar la primera sessió fent la primera proposta que apareix al dossier que ens van facilitar des del CNL. Durant aquesta primera sessió vam estar coneixent - nos, vam explicar les nostres aficions, què és el que més ens agrada, etc. També he de dir que vaig quedar sorprès pel nivell de català de l'Ikram ja que jo pensava que seria molt inferior al nivell que tenia ja que pràcticament parlava a la perfecció el català, només presentava algunes interferències del castellà com: "tenir que" en comptes "d'haver de", deia els noms dels països en castellà, els verbs en passat també els deia en castellà i quan una paraula no la sabia pronunciar molt bé la deia en castellà o molt fluix suposo que per la vergonya inicial.

- **DIA 2**

El dilluns 8 d'octubre vam realitzar la segona sessió de VxL. Aquest cop vam quedar només l'Ikram i jo al Parc Nadal de Sant Feliu i va ser la primera sessió que fèiem els dos sols. Vam estar parlant sobre les nostres famílies, com viuríem les festes del nostre poble, que se celebrarien aquell cap de setmana, i vam estar parlant sobre l'escola, quines eren les nostres matèries preferides, etc. Segueix presentant els mateixos errors que a la primera sessió tot i que va estar menys cohibida i això va fer augmentar la seva participació durant la conversa.

- **DIA 3**

El dilluns 15 d'octubre vam quedar a les 17.30 h a la Plaça de la Vila i vam tornar a anar al Parc Nadal. Aquest dia vam estar parlant dels exàmens que teníem per aquella setmana, què havíem fet durant el cap de setmana i també sobre la religió ja que ella és musulmana i em va estar explicant costums tradicionals de la seva religió. També vam estar parlant de què és el que ens agradaria estudiar a la universitat. Durant aquesta tercera sessió, els errors principals que presentava eren els mateixos del primer dia, i també que no coneixia gaire el vocabulari del que jo li deia. També vaig poder veure que algunes paraules que al principi del VxL no sabia què volien dir o no les sabia dir en català i jo les hi havia ensenyat, les va utilitzar per primera vegada.

- **DIA 4**

Vam quedar el dissabte 20 d'octubre a les 12 del migdia a la Plaça de la Vila per a fer una volta pel poble. Una de les coses que m'havia comentat l'Ikram era que no coneixia del tot Sant Feliu ja que només es desplaça pel centre, és per això que vam decidir anar a fer una volta per tots els barris de Sant Feliu perquè els poguéssim conèixer. Durant el passeig parlàvem sobretot d'elements que vèiem pel carrer, descrivíem carrers que ja havíem vist, i també vam parlar una estona sobre animals. El que vaig poder notar durant aquesta sessió és que seguia dient els noms dels països

en castellà i també els noms dels animals. Una de les millores que he pogut observar és que intenta dir els verbs en passat en català malgrat alguns cops s'equivoqui i també que ella cada vegada pren més la iniciativa de la conversa.

- **DIA 5**

El dilluns 22 d'octubre vam anar a conèixer la Jessica, una noia que treballa en el Casal de Joves de Sant Feliu i que en un principi ens havia de tutoritzar les trobades. Ens va ensenyar el Casal de Joves, que havien inaugurat quatre dies abans, i vam estar parlant sobre aquell espai, si hi havíem vingut alguna vegada o si sabíem quines activitats s'hi feien. També vam estar parlant de música ja que al casal hi ha uns bucs d'assaigs i ens van conduir cap a aquest tema. Durant aquesta sessió vaig poder observar que cada vegada més pren la iniciativa de la conversa, em pregunta com es diuen paraules en català sense dir-les prèviament en castellà esperant que la corregeixi.

- **DIA 6**

El dilluns 29 d'octubre, amb l'arribada del fred, vam decidir tornar a anar al Casal de Joves on ens van cedir un espai per poder fer-hi la sessió. En el casal em vaig trobar amb una amiga que va estar els últims deu minuts amb nosaltres parlant. Durant aquesta sessió, el principal tema de conversa va ser el nostre passat. On estudiàvem, que acostumàvem a fer quan érem petits, i vam mostrar-nos fotos de nosaltres quan érem petits per comparar-nos amb l'actualitat. Durant la conversa, he notat que a l'hora de fer descripcions físiques no sabia traduir vocabulari del castellà al català,, en canvi, durant la resta de la conversa tot es va desenvolupar en català.

Nota: En el moment de lliurar aquest treball hem realitzat sis de les deu sessions previstes, tenim, però, planificades les quatre sessions restants.

CONCLUSIONS

Aquest treball ha estat per a mi una descoberta constant d'elements relacionats amb la llengua. Jo tenia força clar que la llengua catalana és un element important d'identitat de la societat catalana i que sovint ha estat vulnerada i reprimida però desconeixia moltes dels factors que l'han anat sostenint.

Una de les principals conclusions que trec del treball és que si el català ha sobreviscut a totes les èpoques de repressió que ha patit ha estat gràcies a la força social; ja que, quan la llengua ha estat en perill de desaparèixer, la societat s'ha organitzat, l'ha defensat i l'ha fet revifar. Aquest fet es pot veure amb l'organització del Congrés de Cultura Catalana, amb la recuperació dels Jocs Florals, amb la fundació del Consorci per la Normalització Lingüística, etc.

Una altra conclusió que es pot extreure d'aquest treball és que, una persona que no és catalanoparlant, pot tenir l'interès d'aprendre a parlar català perquè d'aquesta manera es pot sentir que forma part d'aquesta societat, ja que, com molt bé exemplifica la campanya de Plataforma per la Llengua citada en aquest treball, per molt que siguem

diferents entre nosaltres, sempre hi haurà una cosa en comú que és la llengua catalana.

A més, com la directora del CNL Roses diu a l'entrevista que li vaig fer, la llengua és un mitjà de cohesió i integració social. Aquest va ser un element molt important que es va derivar del Congrés de Cultura Catalana, que va aconseguir que, després dels quaranta anys de dictadura franquista, durant els quals la llengua havia estat menystinguda, ara esdevingués un element d'unió entre la població immigrant i l'autòctona. Davant del perill que cristal·litzessin dues comunitats (com va suggerir en Jordi San José a l'entrevista que li vaig realitzar), l'aprenentatge de la llengua va unir i donar igualtat d'oportunitats a tots els catalans.

Pel que fa a les sessions del Voluntariat per la llengua, crec que estan sent molt positives i que ens afavoreixen a tots dos. Espero que a l'Ikram li hagin servit per guanyar fluïdesa amb la llengua oral i jo, per la meua banda, he pogut conèixer la seva realitat, com a persona que ha viscut a països de realitats molt diverses. Crec que l'Ikram és una noia que ha mostrat molt d'interès en aprendre el català. No sé si el seu cas reflecteix la realitat de la majoria dels adolescents de Sant Feliu de Llobregat.

La situació actual del català, doncs, es deu a tot el conjunt de la societat catalana que ha lluitat al llarg de la història per preservar la llengua i la cultura del país. Entenent que la societat catalana està formada també per nous, arribats durant les diferents grans onades migratòries i que des d'un inici han ajudat a fer que el català sigui la llengua del territori i que hagi perdurat fins als nostres dies, convivint amb una llengua majoritària com és el castellà.

Per tant, podem afirmar que el català és una llengua que ha arribat als nostres dies gràcies a l'esforç col·lectiu de la societat catalana per preservar-la, i que és un dels grans mitjans de cohesió social del territori català.

Biel Barniol

Escola Mestral (Sant Feliu de Llobregat)

Curs 2018-2019